

ІННОВАЦІЇ У СЛОВНИКОВОМУ СКЛАДІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано актуальну лексику німецької мови новітнього періоду (кінець XX – початок XXI ст.) крізь призму соціальних і лінгвальних чинників. Розглянуто проблему збагачення словникового запасу сучасної німецької мови новими лексичними одиницями в різноманітних сферах науки, техніки, освіти, інформаційних технологій та ЗМІ.

Ключові слова: німецька мова, актуальна лексика, лінгвальний, англійські запозичення, власне німецька лексика.

Оновлення словникового складу німецької мови – це неперервний процес.

Актуальність дослідження полягає в системному підході до аналізу словникового складу лексичної системи, який визначає необхідність вивчати лексичну систему та слово як її елемент з погляду внутрішніх і зовнішніх закономірностей, що спричиняють появу у складі сучасної німецької мови значної кількості неологізмів.

Мета статті – розглянути інновації в лексиці сучасної німецької мови (кінець XX – початок XXI ст.).

Мовна норма – це система повного здійснення мовних можливостей. Це явище, яке відображає суспільно-естетичні погляди на слово, а також зберігає внутрішні особливості мовної системи, що залежать від смаку та бажання носіїв мови. Головні ознаки мовної норми – обов'язкова правильність, точність, логічність, чистота та ясність, доступність і доцільність.

Термін “норма”, як і багато інших термінів лінгвістики, полісемічний. На думку одних дослідників, норма – це абстрактна категорія, еталон, на який мають орієнтуватися носії мови. З іншого боку, норма – це мовна реальність, яка охоплює широкі можливості мовленнєвої поведінки. Виходячи з останнього досвіду лінгвістичних досліджень, зокрема соціо- та психолінгвістики, останнє трактування поняття норми видається цілком природним [4, с. 45–49].

Розрізняють такі норми літературної мови: орфоепічна (вимова звуків, акцентологічна норма); графічна (передача звуків на письмі); орфографічна (написання слів); пунктуаційна (вживання розділових знаків); лексична (слововживання); морфологічна (вживання морфем); синтаксична (керування, узгодження, поєднання й розміщення слів, речень); стилістична (відбір мовних елементів відповідно до умов спілкування).

Взаємозв'язок системи мови й норми ґрунтовно досліджено Е. Косеріу, який визначає систему мови як “систему можливостей, координат, що охоплює ідеальні форми реалізації певної мови, тобто техніку та еталони для відповідної мовної діяльності”. Натомість норму вчений осмислює як “систему обов'язкових ре-

алізацій”, прийнятих певним суспільством і культурою: норма відповідає фіксації мови в традиційних формах, включає моделі, історично вже закріплені за допомогою шаблонів системи [5, с. 36–37].

В останні роки у світовому мовознавстві поряд із визначенням “літературна (нормована) мова” з'явилися терміни й поняття “мовний стандарт”, “стандартність мови”, які трактують то як синонімічні назви, то як ніби точніші поняття, що мають заступити попередні, то як поняття, що можуть співіснувати з попередніми.

Аналіз основних напрямів мовних змін – важлива частина дослідження форм існування мови. Це дає підставу вважати, що дослідження закономірностей динаміки розвитку словникового складу мови є однією з основних проблем сучасної лінгвістики. Питання еволюційних процесів у мові розглядали такі науковці: М. Кочерган, О. Мельничук, С. Семчинський, Б. Серебренніков, В. Телія. Діахронія мови полягає в тому, що мовні норми перебувають у невпинному русі та постійно вдосконалюються. Якщо якась норма втратить силу, то замість неї приходить інша.

Одна й та сама мова може існувати в багатьох формах. Найважливішими з тих, що пов'язані з відмінностями серед людей (або з внутрішнім розчленовуванням мовного колективу), що говорять цією мовою, є три: літературна мова, просторіччя й діалекти. Сучасна німецька мова існує також у цих трьох основних формах: літературна мова (das Hochdeutsch), розмовне мовлення (die Umgangssprache) й діалекти (die Mundarten), які служать для розуміння різноманіття слів, звуків і форм сучасної мови, для практичного врахування особливостей місцевої мови. Усі форми мають власні фонетичні, орфографічні та граматичні норми, які можуть досить відчутно відрізнятися одна від одної.

Літературна мова – це мова кодифікованих норм, що задовольняє різноманітні культурні потреби народу; мова художньої літератури, друкованої продукції, радіо, театру, науки, а також офіційних документів, шкільних підручників тощо. Літературна мова також містить у собі те, що ввійшло до лексико-граматичних джерел із загальнонародної лексики, а також

значення й застосування слів, вимова та правопис яких усталені. Багатство літературної мови полягає в наявності широкої лексичної та граматичної синонімії, в чіткій семантичній диференціації однокоренових слів, у розвиненій системі словотворення, в розгалуженій полісемії значної кількості лексики, в розвиненості термінології тощо, а також у наявності засобів для передачі нових понять та ідей. Формотворення й словотвір пристосовуються до загальноживаних прикладів. Літературна мова протиставляється діалектам, недбалій розмовній мові, жаргонам і має дві форми: усну та писемну.

Одна з основних проблем літературної мови зводиться до формалізації термінологічного апарату. Для визначення німецької літературної мови застосовують як поняття *Literatursprache*, так і *Standardsprache*, які є практично синонімами. Проте ці поняття треба розрізнати. Іншими термінами, що не мають чіткого визначення, але стосуються літературної мови, є: *Schriftsprache* – письмова мова, *Hochsprache* – висока мова (мова художньої літератури, “найчистіша” мова), *Einheitssprache* – єдина мова, *Gemeindeutsch* – загальнонімецька мова, *Dachsprache* – спільна мова (“мова-дах”, що об’єднує всіх носіїв мови). Така термінологічна “плутанина” не дає змоги створити єдині підходи до опису літературної мови та процесів розвитку, які в ній відбуваються.

При визначенні поняття “норма літературної мови” виділяють, як правило, такі ознаки: відносна стійкість, типовість, поширеність, переважне використання й універсальність, відображення реальних тенденцій розвитку мови. Ми можемо використовувати таке робоче визначення: нормою літературної мови є відносно постійний спосіб вираження, що відображає історичну закономірність розвитку мови, закріплений у найкращих літературних творах, і якому віддають перевагу освічені верстви суспільства.

З погляду кращого забезпечення мовної комунікації варто сподіватися, що норми літературної мови допускають тільки один спосіб вираження. Але в дійсності еволюція мови допускає існування двох (іноді навіть більше) способів вираження. Постійна зміна мовної системи, збереження старих і виникнення нових елементів мови, постійний вплив екстралінгвістичних факторів призводять до нагромадження аналогічних явищ, виникнення паралельних форм вираження. Наслідком цього процесу є одночасне функціонування старих і нових якостей мовних елементів.

У ново-німецький період єдність досягнуто в галузі правопису й морфології. У лексичному ж відношенні Північ і Південь, Схід і Захід мають значні розбіжності на рівні розмовної та частково письмової літературної мови. Так, різні регіони Німеччини й досі мають свої особливі назви для деяких речей повсякденного вжитку, для ремесел і знарядь праці, для їжі тощо.

Зміни, що спостерігаються в німецькій лексичній, відбуваються набагато швидше та є помітнішими, ніж у фонетичній і граматичній системах, адже саме вона найтісніше пов’язана з екстралінгвістичними процесами. З розвитком суспільства виникають нові поняття, предмети та явища, які потребують найменування, тому поява лексичних новоутворень-термінів – явище цілком закономірне. Під впливом зовнішніх чинників і суспільних процесів людина постійно змінює мову, вдосконалюючи її, що призводить до динаміки мовного матеріалу та зумовлює еволюцію словникового складу мови.

Сучасна німецька мова входить до групи високорозвинених мов нашого часу, її лексика нараховує від 500 000 до 600 000 слів, а разом з термінами їх понад мільйон. Більшість нових слів у німецькій мові з’явилися завдяки суспільному прогресу. Лексика, характерна для окремої групи носіїв мови, швидко стає відомою всім іншим групам за допомогою засобів масової інформації. В такий спосіб усі верстви населення одночасно отримують однакову інформацію, з якою поширюються найменування нових предметів чи понять, що з’являються в тій чи іншій галузі суспільної діяльності.

Одним із потужних стимулів розвитку мови є тенденція до економії мовних зусиль. Ця тенденція є на сьогодні найпродуктивнішим напрямом німецького словотворення й знаходить своє вираження в заміні словосполучень однослівними найменуваннями, більш економічними за формою: *Dosenpfand*, *Genmais*. Складні слова компактні за формою, водночас їх семантика легко сприймається, внутрішня форма прозора, що й зумовлює їх перевагу над словосполученням.

Ще одним джерелом “економічних” неологізмів є абревіація, яка максимально суттєво скорочує формальний “обсяг” слова, повністю зберігаючи внутрішню форму: *SMS* (*Short Message Service* (engl. für “*Kurznachrichtendienst*”)), *cif* (*cost, insurance and freight* (engl. für “*Kosten, Versicherung und Fracht*”)).

Важливим фактором розвитку словникового складу є словотвір. У результаті диференціації словникових варіацій виникають нові лексичні одиниці, що зумовлює якісне збільшення словникового складу. Іноді лексичні одиниці виникають також і в результаті аглютинації у сполученні з перетворенням. Таким чином, виникає нова лексична одиниця, що належить до іншої частини мови й має нову якісну специфіку, наприклад: *jeder Mann – jedermann; zur Zeit – zurzeit*.

Іноді нові лексичні одиниці з’являються в результаті анастроф, тобто перестановки коренів: *ohne Zweifel – zweifelsohne; hier in diesem Lande – hierzulande*.

Треба також відзначити зростання кількості термінів у лексичній сучасної німецької мови. Терміни також впливають на літературну мову: політична лексика входить до загального сло-

вовживання, власне технічні терміни переходять до інших термінологічних сфер, наприклад, до різних галузей суспільних наук (Interferenz, Transformation тощо); найменування явищ природи переходять до політичної лексики (наприклад, politisches Klima, freundschaftliche Atmosphäre та ін.). У фаховій літературі це явище називається "трансляція термінів". У наш час процес запозичення відіграє особливо важливу роль. Сьогодні бурхлива інтенсифікація процесів запозичення сприяє активному поєднанню загальнолітературних і термінологічних слів.

Більшість інновацій сучасного словника становлять новотвори – слова, що складаються з традиційних морфем у нових комбінаціях і втілюють сучасні моделі будови слова. В такий спосіб неологізми сприймаються на основі німецьких традицій словотвору, їх морфологічна структура та характер обґрунтування значення цілком входять до уявлень носіїв мови, оскільки тут ідеться про стандартне слово.

Сучасні новотвори є переважно складними чи похідними словами. Словоскладання є найпродуктивнішим процесом деривації в сучасній німецькій мові. М. Степанова назвала словоскладання ядром системи словотвору німецької мови [10, с. 46–48].

Типовими для сучасних новотворів є серійні похідні, які в деривації аналогічних слів виявляються як повторювані початкові чи кінцеві компоненти. За принципом серії чи ряду утворюються здебільшого іменники та прикметники, рідше дієслова. Новотвори активно поповнюють групи аналогічно утворених традиційних слів. Поширення мовного вираження може досягатися також складними словами за допомогою префіксації чи суфіксації, комбінації префіксації та суфіксації. Однак при цьому зміст слова може змінитися, завдяки префіксації та суфіксації зміст слова багаторазово підкреслюється.

Ряди з префіксальним компонентом:

Super – Supermacht; -bomber, -exkulation, -präzision, -benzin, -millionär, -reicher, -stern, -show, -film, -markt, -market, -rakete, -programm, -mann, -preis, -star;

super – superschnell; -wasserdicht, -hoch, -kurz, -weit, -star, -modern;

Spitzen – Spitzenereignis; -geschwindigkeit, -qualität, -zeit, -klasse, -könner, -stellung, -kraft, -platz, -politiker, -position, -produkt;

Blitz – Blitzkarriere; -hochzeit, -geschäft, -sitzung, -tee, -zucker, -kaffee, -gespräch, -sieg;

blitz – blitzartig; -blank, -schnell, -blau, -böse, -einfach, -schnell, -sauber;

Kern – Kerngedanke; -problem, -punkt, -spruch, -stück, -satz, -gebiet;

Fehl – Fehlbitte; -anzeige, -schluß, -leitung, -investition, -konstruktion, -schlag, -kauf, -planung, -start;

Fein – Feinfrostgemüse; -strumpfhose, -waschmittel, -bearbeitung, -tuchwerk, -bäckerei, -abstimmung, -kost, -wäsche, -schnitt;

Luxus – Luxushotel; -jacht, -liner, -dampfer, -villa, -kabine, -wohnung, -artikel, -ausführung, -klasse, -limousine, -wagen;

Traum – Traumauto; -fabrik, -hotel, -schiff, -paar, -urlaub, -beruf, -frau;

Schnell – Schnellgaststätte; -kaffee, -methode, -topf, -kocher, -bar, -bügelei, -reinigung, -baukasten, -flugzeug, -bus, -gericht, -imbiß, -waage, -information, -küche, -start, -straße, -waschdienst, -kursus;

Mini – Minikleid; -rock, -bikini, -bus, -golf, -mantel, -slip, -preis, -pille, -taschenschirm.

Ряди з суфіксальним компонентом:

– ebene – Betriebsebene; Länder-, Bezirks-, Wort-, Minister-;

– punkt – Stützpunkt; Konsultationsstütz-, Weiterbildungsstütz-, Reparaturstütz-, Flottenstütz-;

– explosion – Informationsexplosion; Bevölkerungs-, Preis-, Wissen-, Kosten-;

– klima – Betriebsklima; Arbeits-.

При цьому необхідно звернути увагу на певні прикметники, які мають значення при утворенні ряду. Найчастіше цю роль виконують такі ад'єктиви:

– müde – fernsehmüde; sonnen-, sommer-, ferien-, ehe-;

– eigen – gruppeneigen; bundes-, betriebs-, firmen-, schul-, gewerkschafts-, konzern-, system-, universitäts-;

– neutral – konjunkturalneutral; kosten-, umwelt-, abwasser-, geruchs-, geschmacks-;

– pflichtig – rezeptpflichtig; beitrags-, aufsichts-;

– fertig – schlüsselfertig; rohbau-, schrank-, versand-, tischferig, back-, trink-, reise-, ausgeh-;

– fest – reißfest (Kleidung), klimafest (Material, Stoff), winterfest (Haus), krisenfest (Wirtschaft), rutschfest (Autoreifen), kälte-, wasch-, knitter-, bibel-;

– arm – geräuscharm; verlust-, pflege-, rausch-, knitter-, emotions-, fleisch-, nikotin-, koffein-;

– beständig – waschbeständig; koch-, form-, kälte-, hitze-, witterungs-, reinigungs-, gefrier-.

В аналогічних рядах суфіксальний чи префіксальний компонент зазвичай набуває характеру групового утворення й може перейти в категорію квазі- (чи напівпрефікса – термін М. Степанової).

Підвищений інтерес викликає інтенсивне утворення похідних іменників із суфіксом -in для найменування осіб жіночого роду: Direktorin, Ministerin, Prüferin, Kartographin, Lehrlingin, Ingenieurin, Architektin, Kranführerin тощо. Ці слова свідчать про широке застосування сучасних похідних утворень.

У наш час лексика сучасної німецької мови розвивається в умовах широких міжнародних і міжмовних контактів. Результат цих різноманітних зв'язків – постійне прийняття великої кількості іноземних та інтернаціональних слів, які

потім стають повноправними елементами словника, лексичного складу сучасної мови.

Економія мовних засобів може виявлятися не тільки в появі новоутворень, а й у запозиченні іншомовних слів. Англійська мова була та є джерелом запозичень не тільки до німецької мови, а й до багатьох інших мов. Зокрема, це стосується таких галузей науки, як економіка та інформатика. Англійська термінологія цих галузей була основою для формування відповідних термінологій в інших мовах [2, с. 117].

Варто додати, що англійські запозичені слова легко пристосовуються до німецької мови, оскільки є близькими етимологічно та фонетично. Сьогодні велика кількість англо-американських лексем проникає в різні галузі науки, техніки, мистецтва (особливо кіно й телебачення), побуту, спорту, моди тощо.

Побут: City, Trip, Shorts, Story, Camping, Party, Girl, Tipp, Hobby, Job, Weekend, Teenager, recyclebar; Recycling, Newcomer, cool, Inter-City-Zug, Euro City, jobben.

Реклама та мода: Slogan, Bar, Mixer, Cocktail, New-Look, Slip, Set, Game, Twin-Set, Make-up, Spray, Pocket-Kamera, Design-Star, Styling, Roll-on, Werbehit, Shaving-Cream, After-Shave, Playboy, Team, First-Lady, Bottle-Party, High Society, Lifestyle, Freak, Kids, T-Shirt, Outfit, Flair.

Спорт: Team, fit, fair, unfair, clever, Champion, Match, Cup, Start, Comeback, Handicap, Fight, Goal, Keeper, Jogging, Distance, joggen, Fitnes.

Музика: Song, Jazz, Jazzfan, jazzen, Dance, Beat, Hit, Beat-Musik, Beat-Gruppe, Musik-Box, Hit-Parade, Trend, Sound.

Кіно, телебачення, радіо: Horror-Film, Thriller, live, Live-Show, Star, Show-Star, Showgirl, Quiz-Sendung, Killer, Grand-Prix, Single, Highlight, Discount, Deal, Talk-Show.

Техніка: Computer, Pipeline, Air-Condizioning, Jet, Non-Stop, Receiver, High-Tech, Leasing, Mountain-Bike, Software, Hardware, Refilling, Videoclip, Airbus, Airline, Showdown, Autocheck.

Поява Інтернету зумовила утворення нового соціального простору – “кіберпростору” (Cyberspace), або віртуального простору (Virtual space). Низка лексичних одиниць закріпилася за інформаційною технікою та інтернет-технологіями й перетворилася на ключові слова, центри словотворчих і фразотворчих парадигм. Цей вплив безпосередньо виявився в таких сферах, як економіка, бізнес, освіта, наука, ЗМІ, банківська справа, культура та ін. Було створено значну кількість нових слів на позначення понять “інтернетівської економіки”, наприклад, новоутворення Online company, Interneffirma позначають “компанії, фірми, що здійснюють свою комерційну діяльність тільки через Інтернет”. Інформаційні технології створили умови для появи нового виду торгівлі – електронної. Лексичні одиниці E-shopping, Internetshopping використовують для позначення торгівлі;

Cybergeld, E-cash, E-geld, Virtualgeld – для поняття “електронні гроші”.

Однією з важливих складових, що формують лексичний склад, є мова молодих людей. Молодіжна мова утворює власну підсистему, вона перебуває в тісному взаємозв'язку з нормативною. Прагматика як рушійна сила науки змусила науковців переглянути своє ставлення до молодіжного сленгу, й тому сьогодні більшість учених визнають існування молодіжної мови як цілісного явища попри неоднорідність її мовно-комунікативної діяльності. Цю проблему розглядають такі лінгвісти, як Г. Генне, Г. Еманн, К. Якоб та ін. [11; 13; 15].

Молодіжну мову досліджують автентично (в комунікації), орієнтуючись на мас-медіа, у яких неологізми є засобами вираження креативності та оригінальності [3, с. 56]. Пласт цієї лексики динамічний, швидко втрачає свою оригінальність і стає нормативним, оскільки мова задіяна в постійному процесі змін. Сленговими словами переповнена преса, сучасна художня література, які водночас є типовим середовищем для виникнення неологізмів. Ще однією спільною рисою неологізмів і сленгових слів є їх короткочасність: з'явившись на певному етапі розвитку суспільства й увійшовши в ужиток, вони швидко старіють і виходять із нього, наприклад: der Oberbonze – чиновник високого рангу; der Stadtindianer – людина міста, яка своїм незвичним виглядом намагається уникнути спілкування з оточенням; der Fruppie – фрустрований житель великого міста; die Pop-Gören (PI) – поп-діви. Або вирази, які містять неологізми, типові для молодіжної мови середини-кінця 1990-х років: Kein Bock auf nix (Немає жодного бажання щось робити); Wir sind die Null-Bock-Fraktion (Ми фракція, у якої не виникає жодних бажань); Das Haar ist bunt, das Hirn ist krank – was kann das sein? Ein Punk! (Волосся строкате, мозок хворий – хто це? Панк!); Lieber bekiffst, als High Society (Ліпше обкуритись, аніж належати до вершків суспільства) [13, с. 54–56].

Великий відсоток у німецькому сленговому лексиконі становлять “модні прикметники”, які виражають ставлення до гарних речей та почуття задоволення: famos, kolossal, allerliebst, spitze, irre, super, grell, fett, geil, voll, krass, ey!

Висновки. Наукові розвідки дають змогу стверджувати, що характерними рисами неологізмів і сленгізмів є їх мобільність, актуальність та швидкоплинність, на відміну від стандартної постійності в словниковому складі.

Закономірні зміни в лексичному складі німецької мови, які виявляються в її поповненні неологізмами, зумовлені динамічним розвитком соціально-політичної та економічної систем суспільства, прогресивними змінами в галузях науки й техніки, а також міжкультурними контактами. Хоча екстралінгвальні фактори чинять вагомий вплив на збагачення словникового складу мови, не всі новотвори можна вважати

наслідком дії позамовних чинників. Це пояснюють наявністю внутрішніх, інтралінгвальних факторів мовного розвитку, які закладені в глибинній природі процесу неологізації.

Список використаної літератури

1. Горбач О. В. Позамовні чинники появи складних неологізмів (на матеріалі лексики маркетингу сучасної німецької мови) / О. В. Горбач // Науковий вісник. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2011. – Вип. 5 (1). – С. 104–107.
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – Київ : KM Academia, 2000. – 218 с.
3. Кирилюк М. Інновації в лексиці німецької мови початку XXI ст. / М. Кирилюк // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки (мовознавство) : у 5 ч. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – Вип. 89 (3). – С. 53–57.
4. Корягіна А. Ю. Вимовна норма. Варіативність як головна її ознака (на матеріалі німецької мови) / А. Ю. Корягіна // Наукові праці. Філологія. Мовознавство, 2012. – Вип. 183. – Т. 195. – С. 45–49.
5. Косериу Э. Синхрония, диахрония и история (проблема языкового изменения) / Э. Косериу ; [пер. с исп.]. – Москва : Эдиториал УРСС, 2001. – 204 с.
6. Моїсєєва Н. Мовні та позамовні фактори неологізації лексичного складу німецької мови / Н. Моїсєєва // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – Вип. 96 (1). – С. 587–590.
7. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови / О. Д. Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 416 с.
8. Розен Е. В. На пороге XXI века. Новые слова и словосочетания в немецком языке / Е. В. Розен. – Москва : Менеджер, 2000. – 192 с.
9. Слаба О. В. Актуальні проблеми розвитку неологічної лексики в сучасній німецькій мові / О. В. Слаба // Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія. – 2014. – Вип. 29. – С. 110–114.
10. Степанова М. Д. Лексикологія сучасного німецького мови / М. Д. Степанова, І. І. Чернышева. – Москва : Академия, 2003. – 256 с.
11. Ehmman H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache / H. Ehmman. – Verl. C. H. Beck. München, 4 Aufl. 1996. – 156 s.
12. Glück H. Gegenwartsdeutsch / H. Glück, W. Sauer. – Stuttgart : Metzler, 1997. – 200 s.
13. Henne H. Jugend und Ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik / H. Henne. – New York ; Berlin : De Gruyter, 1986. – 202 s.
14. Herberg D. Neologismen in der deutschen Gegenwartssprache. Probleme ihrer Erfassung und Beschreibung / D. Herberg // Deutsch als Fremdsprache. – Leipzig, 2002. – № 4. – S. 195–200.
15. Jakob K. Jugendkultur und Jugendsprache / K. Jakob // Deutsche Sprache. Zeitschrift für Theorie und Praxis. – Freiburg, 1998. – Nr. 32. – S. 320–450.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2016.

Кирпиченко Е. Э. Инновации в словарном составе немецкого языка

В статье анализируется актуальная лексика немецкого языка новейшего периода (конец XX – начало XXI вв.) сквозь призму социальных и лингвальных факторов. Рассмотрена проблема обогащения словарного запаса современного немецкого языка новыми лексическими единицами в различных сферах науки, техники, образования, информационных технологий и СМИ.

Ключевые слова: немецкий язык, актуальная лексика, лингвальный, английские заимствования, собственно немецкая лексика.

Kurpychenko O. Innovations in the Vocabulary of the German Language

The process of updating the vocabulary of the German language is a continuous one. The analysis of the main directions of the language change is an important part of researching the forms in which the language exists. This suggests that the study of the vocabulary dynamics is one of the major problems of modern linguistics.

Modern German belongs to the group of highly developed languages of our time, its vocabulary consists of approximately 600 000 words or more than a million including terms.

One of the most powerful incentives of the language development is a tendency to save efforts. This is the most productive area of the German word formation, and it is reflected in the replacement of phrases with one-word creations that have more economical form.

Another source of "economy" is the abbreviation of neologisms, which significantly reduces the maximum formal "volume" of the word, fully preserving the internal form.

Language borrowings are brought about not only by extra lingual factors but also by internal linguistic reasons that are hidden inside the semantics of the early stages of the language development. The majority of innovations in the modern vocabulary are words that are made from traditional morphemes in new combinations.

An important factor of the vocabulary development is word formation. As a result of the variations differentiation there appear new lexical items, which qualitatively extend the vocabulary. Sometimes lexical units also arise as a result of agglutination coupled with conversion. Thus a new lexical item that belongs to a different part of speech forms and has new qualitative characteristics.

Key words: German, topical vocabulary, lingual, English borrowings, native German vocabulary.